

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему: «Шляхи зниження собівартості продукції підприємства (на прикладі
ПрАТ "Болградський виноробний завод")»

Виконавець:

студент факультету ЦЗВФН

Вишневська О.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Янковий О.Г.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ.	5
1.1 Сутність та види собівартості продукції (робіт, послуг).	5
1.2 Планування собівартості продукції на підприємстві.	17
1.3 Фактори та шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві	28
II. АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПрАТ «БОЛГРАДСЬКИЙ ВИНОРОБНИЙ ЗАВОД».	35
2.1. Аналіз господарської діяльності ПрАТ «Болградський виноробний завод».	35
2.2. Аналіз собівартості продукції на підприємстві ПрАТ «Болградський виноробний завод».	56
2.3. Резерви зниження собівартості продукції виноробних підприємств.	65
III. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПрАТ «БОЛГРАДСЬКИЙ ВИНОРОБНИЙ ЗАВОД».	73
3.1. Впровадження лінії обладнання «Gimar Selector System» для виробництва вина ПАТ «Болградський виноробний завод».	73
3.2. Впровадження нових енергоємних процесів.	83
ВИСНОВКИ.	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки України дуже важливо найбільш повне використання раніше створеного виробничого потенціалу. Одним з показників, що постійно реагують на умови виробництва і реалізацію продукції, є собівартість, що відбиває витрати живої й упередженої праці на її виготовлення яка характеризує ефективність проведених заходів щодо інтенсифікації виробництва і посиленню режиму економії.

Визначення собівартості продукції необхідно з багатьох причин, у тому числі для рентабельності окремих видів продукції й виробництва в цілому, встановлення оптових цін на продукцію, здійснення внутрівиробничого планування, формування національного доходу в масштабах країни. Найбільш важливим моментом у вивченні собівартості продукції є розгляд факторів, які впливають на показник та визначення основних напрямків зниження собівартості. Від того, як вирішується дане питання підприємством залежить отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в аналізі господарської діяльності та собівартості продукції підприємства ПрАТ «Болградський виноробний завод», виявленні основних резервів зниження собівартості продукції підприємства та пошуку шляхів зниження собівартості продукції ПрАТ «Болградський виноробний завод».

В залежності від поставленої мети основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

1. Проаналізувати господарську діяльність ПрАТ «Болградський виноробний завод» по основним техніко-економічним показникам.
2. Провести аналіз собівартості продукції на досліджуваному підприємстві.

3. Виявити основні напрямки зниження собівартості продукції та запропонувати шляхи зниження собівартості ПрАТ «Болградський виноробний завод».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є показник собівартості продукції, її структура та основні напрямки її зниження.

Об'єктом дослідження є ПрАТ «Болградський виноробний завод» - одне з найбільших підприємств по виробництву виноробної продукції півдня України.

У кваліфікаційній роботі використані наступні методи дослідження - техніко-економічний аналіз, порівняльний аналіз, статистичний та графічний аналіз, факторний аналіз.

Висновок

Собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності її виробництва. Зниження собівартості продукції сприяє збільшенню прибутку та підвищенню конкурентоспроможності.

Таким чином, виноробному підприємству необхідно розробити напрямки зниження витрат та напрямки зміни таких факторів:

- 1) технічного рівня виробництва (втілення нової техніки, технології, механізація та автоматизація виробничих процесів);
- 2) поліпшення використання сировини та матеріалів;
- 3) удосконалення організації виробництва та праці.

Особливу увагу заслуговують заходи, направлені на зниження собівартості виноробної продукції за рахунок комплексної переробки вторинної сировини, що дає можливість одержувати продукти, які представляють значну цінність для низки галузей народного господарства,

Отже, нами пропонуються наступні заходи зниження собівартості продукції на ПрАТ «Болградський виноробний завод»:

1. Впровадження лінії обладнання «Gimar Selector System» дозволить:
  - знизити витрати по утриманню і експлуатації обладнання, витрати на ремонтні роботи по обладнанню;
  - значно зменшити річне споживання електроенергії;
  - знизити загальні експлуатаційні витрати за рік на 147646 грн. і отримати прибуток в тому ж розмірі;
  - здійснити заміну обладнання виключно за рахунок амортизаційного фонду і вивільнити з нього кошти для розширеного відтворення виробничих фондів;
  - окупити капітальні вклади в економічно ефективний строк.

Все вище сказане свідчить про економічну ефективність і господарську доцільність заміни фізично зношеного обладнання – «Inprom» на «Gimar Selector System».

2. Істотний компонент собівартості продукції підприємства – витрати на енергоресурси. Енергоаудит ПрАТ «Болградський виноробний завод» показав, що заходи з енергозбереження доцільно проводити за двома напрямками:

- заміна менш ефективних трансформаторів на найбільш економічно доцільні зі знижувальними втратами активної потужності;
- заміна ламп освітлення на енергозберігаючі.

Отже, заміна менш ефективних трансформаторів на найбільш економічно доцільні зі знижувальними втратами активної потужності дозволить знизити річні експлуатаційні витрати на 370 тис. грн. Результати розрахунків показують, що, економічно доцільно замінити трансформатор ТМ-1000/10 на два трансформатора ТСЗ-400/10, які мають ряд переваг: висока динамічна стійкість при токах короткого замикання. Обмотки не схильні до зволоженню і забруднення; підвищена надійність, висока імпульсна міцність сухих трансформаторів дозволяє не встановлювати обмежувачі перенапруги.

Заміна в цеху виробництва вина на підприємстві ПрАТ «Болградський виноробний завод» лампи типу ДРЛ-250 на SONHPRO 220 забезпечить економічний ефект: забезпечить економічний ефект 99,509 тис. грн.

Отже, організація енергозберігаючих заходів на підприємстві ПрАТ «Болградський виноробний завод» (заміна трансформаторів на трансформатори з знижувальними втратами активної потужності, заміна ДРЛ-250 на SON-HPRO 220) дозволить отримати значну економію електроенергії.

Отже, впровадження заходів зниження собівартості продукції на підприємстві ПрАТ «Болградський виноробний завод» дозволить підвищити прибуток на 617,155 тис. грн..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка підприємства: навч. посібник /О.І. Ільїн. – 3-тє вид., перер. и доп. – М.: Нове знання, 2005. – 689 с.
2. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред.. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-тє, перероб. та доп. – К.:КНЕУ, 2001. – 528 с.
3. Економіка підприємства: навч. посібник/ Бойчик І. М. – 2-ге вид, випр. і доп. – К.: Новий Світ-2000, 2002. – 480 с.
4. Економіка підприємства: підручник/ О. І. Волков. - М, 1999. – 415 с.
5. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник/ Г.В. Савицька – К.: Знання, 2004. – 654 с.
6. Теорія економічного аналізу: навч. посібник для економ. спец. вузів/ А.Д. Шеремет, М.І. Баканов. – М.: Фінанси та статистика, 1981. – 262 с.
7. Економіка підприємства/ Під ред. В.Я. Горфінкеля, В.О. Швандера. – М.: ЮНІТІ, 1998. – 742 с.
8. Економіка підприємства: навч. посібник/ В.П. Грузинів, В.Д. Грибов. – 2-ге вид. – М.: Фінанси та статистика, 1999. – 208 с.
9. Економічний аналіз підприємства: підручн. для вузів/ Л.В. Прикіна. – 2-ге вид., перероб. та доп. – М.: ЮНІТІ, 2003. – 407 с.
- 10.Економіка підприємства: підручник для вузів/ В.П. Грузинів. – М.: Банки та біржі, ЮНІТІ, 1999. – 535 с.
- 11.Теорія бухгалтерського обліку/ Під аг. Редакцією В.В. Деречина. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 352 с.
- 12.Економіка підприємства/ За заг. ред. Л.Г. Мельника. – С.: Університетська книга, 2003. – 412 с.
- 13.Фінансовий аналіз: навч. посібник/ К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.

14. Економіка підприємства: навч. посібник/ В.І. Мацибора та ін. – К.: Каравела, 2008. – 312 с.
15. Планування, облік, аналіз собівартості/ Б. Юровський. – Х.:Консульт, 2006. – 211 с.
16. Економіка підприємства: навч. посібник/ Г.А. Семенов. – К.: ЦНЛ/ 2005. – 324 с.
17. "Про положення планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг)": Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1996р. № 473.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. № 87 // Все про бухгалтерський облік. – 2003.- № 14.
19. План рахунків бухгалтерського обліку: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 листопада 2003р. // ОКП Центр Чернівці.- 2003.
20. Економічний аналіз: навч. посібник/ Тарасенко Н.В. – Львів.: Магнолія Плюс, 2007. – 344 с.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від від 25.09.2009 N 1125 (z0970-09). - <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027%2D00&p=1154500791191400>.
22. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. – К. : Знання-Прес, 2004 – 291 с.
23. Власова Н. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. О. Власова, О. А. Круглова, Л. І. Безгінова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 271 с.
24. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. / Б. Є. Грабовецький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

- 25.Зятковський І. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / І. В. Зятковський – К. : Кондор, 2003. – 364 с.
- 26.Онисько С.М.Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти/ С.М. Онисько, П.М. Марич. -2-ге вид., випр. і доп.. - Львів: Магнолія плюс, 2006. -367 с.
- 27.Партин Г. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Г. О. Партин, А. Г. Загородній. – К.: Знання, 2006. – 379 с.
- 28.Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств./ А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк, та інші. -Київ: КНЕУ, 2004. -546 с.
- 29.Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
- 30.Стасюк Г. А. Фінанси підприємств./ Г. А. Стасюк. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2004. -480 с.
- 31.Степаненко В. С. Економіка: навч. посіб. / за ред. С.В. Степаненка. – 2-ге вид. [доп.]. – К. : КНЕІ, 2001. – 306 с.
- 32.Філімоненков О.С. Фінанси підприємств:Практикум./ О.С. Філімоненков. -К.: Ельга,Ніка-Центр, 2003. -208 с.
- 33.Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз. Підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566с.
- 34.Андросова О.Ф. Облік і аналіз собівартості продукції на промисловому підприємству / О. Ф. Андросова, Г. В. Бойченко // Економічний простір. – 2009. - №25. – С.269-274.
- 35.Дикий С.С. Удосконалення обліку затрат і калькулювання собівартості продукції лісозаготівель з метою комплексного використання лісосічного фонду / С.С. Дикий // Науковий вісник. – 2008. - № 18.1. – С.85-90.
- 36.Крисанов Д.Ф. Формування собівартості продукції і прибутків товаровиробників у харчовому ланцюзі / Д. Ф. Крисанов, О. М. Варченко, М. Є. Рогоза // Економіка і прогнозування. – 2009. - №2. – С.52-69

37. Міценко Н.Г. Собівартість продукції як економічна категорія та її місце серед витрат підприємства / Н. Г. Міценко, С. В. Мизгала // Науковий вісник НТЛУ України. – 2009. - №19.4. – С.129-132.
38. Несвет В. І. До питання формування концепції управління собівартістю продукції / В.І. Несвет // Вісник економічної науки України. – 2006. - №1. – С.109-112.
39. Радченя Л.І. Економічна сутність витрат виробництва / Л. І. Радченя // Фінанси облік і аудит. – 2009. - №13. – С. 273-277
40. Семенов А.Г. Резерви зниження собівартості автомобілебудівної компанії / А. Г. Семенов // Вісник економічної науки України. – 2006. - №2. – С.137-141.
41. Філінков О. Розміри підприємств і собівартість продукції / О. Філінков // Економіка України. – 2003. - №9. – С.42-46.
42. Цигилик І.І. Виробничі затрати і вплив людського фактора на їх використання / І. І. Цигилик, В.Ф Морицан, О. М. Морицан // Вісник Прикарпатського університету. – 2009. - №7. – С. 22-27.
43. Обладнання для харчової промисловості GIMAR TECNO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pinta.kiev.ua/gimar-tecno/>
44. Кучер В.А. Фактори зниження собівартості продукції на промислових підприємствах в сучасних умовах / В.А. Кучер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://masters.donntu.org/2018/ief/dubovoi/library/s8_11_kucher.pdf
45. Вудвуд В.В. Резерви зниження собівартості продукції як один із напрямків підвищення ефективності функціонування підприємства / В. В. Вудвуд, І. Ф. Козакова // Інноваційна економіка. - 2013. - № 8. - С. 100-103.

- 46.Голишова І.С. Резерви зниження собівартості продукції [Електронний ресурс] / І.С. Голишова. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2015_6/statti/17Golish.pdf
- 47.Бондаренко Н.М. Собівартість продукції: економічна сутність та її види / Н.М. Бондаренко, А.К. Устименко //Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип.11. – С. 51 – 54.
- 48.Гоменюк О.І. Необхідність зниження собівартості продукції з метою забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємств / О.І. Гоменюк // Культура народів Причорномор'я. — 2012. — № 244. — С. 21-26.
- 49.Распопова В.А. Шляхи зниження собівартості продукції підприємства [Електронний ресурс] / В.А. Распопова, Т.В. Глобець. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>.
- 50.Городня Т.А. Оптимізація собівартості продукції підприємства [Електронний ресурс] / Т.А. Городня. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/21_1/326_Gor.pdf
- 51.Костецька Н. Факторний підхід до формування стратегії зниження витрат підприємства / Н. Костецька // Галицький економічний вісник. – 2015. – № 1(30). – С. 159-166
- 52.Кувшинова А. О. Резерви зниження собівартості продукції / А.О. Кувшинова, Т.П. Ткаченко // Актуальні проблеми економіки та управління : збірник наукових праць молодих вчених [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/12385>
- 53.Муратов В.Г. Автоматизація процесів переробки вторинної сировини виноробства / В. Г. Муратов, В. М. Левінський, Л. А. Осипова, В. Н. Осипов // Автоматизация технологических и бизнес-процессов. - 2018. - Vol. 10, Iss. 4. - С. 19-28.

- 54.Осипова Л. Виноградарство та виноробство України. Сучасний стан, проблеми, тенденції розвитку/ Л. Осипова // Економіст. - 2015. - № 5. - С. 28-31.